

За пръвъ пжтъ въ историята Кабиле се споменува при бащата на Александра Велики, въ похода му срѣщу тракийтъ, което обстоятелство не ни прѣчи да отнесемъ началото на това заселище по-рано отъ Македонскитѣ тукъ побѣди. Това се види отъ думитѣ на Демостена въ рѣчта му за Херсонскитѣ работи: „сега Филипъ прѣвзема и урежда въ Тракия между другитѣ градове и Кабиле“ (Demosthenis opera de Chersoneso oratio, § 38, изд. Veomelius 1843). У нѣкои стари писатели вмѣсто Καβήλη или Καβόλην се срѣща формата Καλύβη (напр. у Страбонъ) вѣроятно за пръвъ пжтъ отъ Харпократионъ, подържана най-вече отъ Стефанъ Бизантиусъ. (Гръцкия или латинския правописъ на Кабиле или Калибе за насъ е отъ посрѣдственна важность. Поважно е произношението му, за което ще се спомене по-долу). Отъ повечето автори се види, че Кабиле като тракийски градъ е лѣжалъ въ владѣнїята на одризитѣ и то между границитѣ на групата асти. (Страбонъ и Полибий наричатъ Кабиле: „градъ на аститѣ“).

Но върху кое именно мѣсто на днешна юго-източна България е билъ въпросниятъ градъ?

Почти всички стари и нови писатели посочватъ основитѣ на Кабиле при рѣката Тунджа. (Споредъ Томашекъ името Тунджа е отъ тракийски произходъ, а именно отъ Τόνζος, тракийски рѣченъ Богъ, изобразенъ на одризкитѣ монети. Погърчено е Τάξος въ Аниксименъ и Теопомпиусъ, и даже Αξίος въ Харпократионъ и Меурзиусъ. Халкокондилъ погрѣшно отождествява Τόνζο съ Теарусъ, повлиянъ отъ Херодота, който пѣкъ въ разказитѣ си за Дария чрѣзъ послѣдното име визира днешната рѣка Биюкъ-Дере. Ср. Иречекъ въ Heerstrasse, s. 49. Херодотовия Ἀρτησικός, рѣка Ἀρταίος или Ἀρταχός въ Theoph. Cont. (l. 6, c. 7) не е Тунджа, както доказва Томашекъ въ Österr. Gymnasialzeitschrift, 1878, s. 207, а рѣка Арда).

Иречекъ, отличниятъ познавачъ на Балканския Полуостровъ, туря Кабиле до днешния Ямболъ, подъ пжтя отъ Ямболъ за Сливенъ, и близо до брѣга на Тунджа. Тѣй сж го пунктоирали и старитѣ писатели, като градъ въ царството на одризитѣ, респективно въ областъта на одринската група асти и край Тунджа. Когато Филипъ го прѣвзелъ, заселилъ го съ злочинници (около 342 г. пр. Хри-